

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан факультету
педагогіки і психології
Олефіренко Т.О
« ____ » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
спецкурсу
Психологія сексуальності

освітнього рівня	бакалавр
галузі знань	05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності	053 Психологія

Шифр за навчальним планом ВВ2.2.06

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми Психологія сексуальності затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «___» _____ 20____ року, протокол № ____.

Розробники програми:

докт.психол.н., доц. Маслюк А. М.

Затверджено на засіданні кафедри психології і педагогіки

«___» _____ 20____ року, протокол № _____

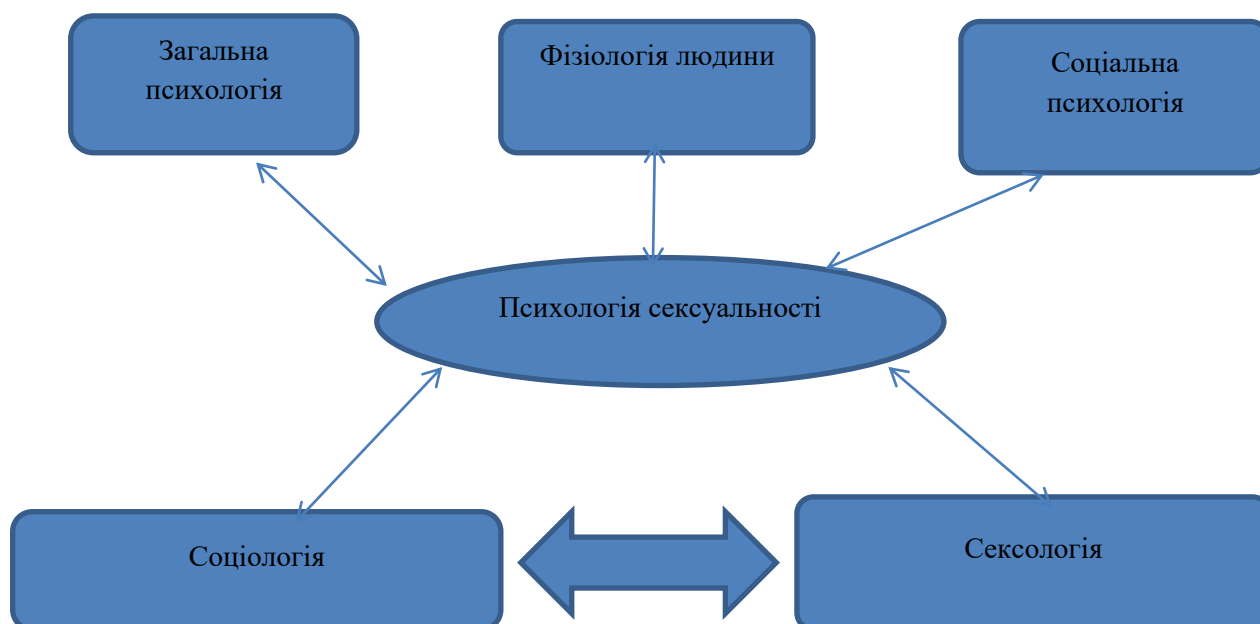
Завідувач кафедри _____ Лапченко І.О.

І. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ
Шифр дисципліни BB2.2.06

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 1,7		Методи навчання
Спеціальність 053 Психологія	Загальна кількість годин – 51 год.		
	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Освітній рівень бакалавр	Лекції:		
	-	-	
Вибіркова	Семінарські заняття:		
	-	-	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 4-й	Лабораторні заняття:		Форми поточного контролю модульна контрольна робота
	-	-	
Семестр VII	Індивідуальна робота:		
	9	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 - самостійна робота	41		Форма підсумкового контролю – залік 1 год.
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання - українська	9/41		

Предмет вивчення навчальної дисципліни: спецкурс «Психологія сексуальності» дозволяє набути студентам додаткових фахових компетенцій у сфері статевої поведінки людини, статевої орієнтації та методів психологічної корекції при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення даної дисципліни потребує наявності у студентів знань основних понять і термінів, умінь і навичок з дисциплін «Загальна психологія», «Соціальна психологія», «Анатомія», «Вікова психологія», «Диференціальна психологія», «Психологія особистості», «Сексологія».



Мета і завдання навчальної дисципліни:

Метою викладання дисципліни є формування у студентів теоретичних знань з психології сексуальності, а також системного погляду на роль психологічних факторів, які необхідні для нормальної сексуальності людини.

Завданням вивчення дисципліни «Психологія сексуальності» є теоретична підготовка студентів із питань психології сексуальності, сутності основних її понять та психологічних методів реалізації, а саме:

формування знань і компетентностей, щодо основних етапів і умов становлення психології сексуальності в контексті розвитку науки і культури визначеного історичного періоду;

усвідомлення місця і ролі «Психології сексуальності» в теорії і практиці психологічної діяльності; застосування сучасних підходів до сексуальної поведінки людини;

ознайомлення студентів з особливостями розвитку сексуальності людини в їхній історичній динаміці

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p><i>Знати:</i> теоретичні положення і поняття психології сексуальності; біологічні, психофізіологічні, психологічні аспекти розвитку сексуальності людини в онтогенезі; етичні принципи психології сексуальності; психологічні особливості міжстатевого спілкування, адекватно реагувати та ефективно налагоджувати контакт з іншими людьми</p>	<p>використовувати знання, навички і уміння з «Психології сексуальності» в процесі професійного навчання і діяльності; вільно та компетентно спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою; сформувати навички надання ефективної психологічної допомоги особистості; формувати пропозиції щодо підвищення рівня психологічної компетентності особистості у тенденціях розвитку сучасної «Психології сексуальності»</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 1,7 кредитів ЄКТС 51 години.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Індивідуальна робота	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Змістовий модуль 1.											
Психологічні особливості сексуальності особистості											
1.	Основи психології сексуальності	2			2	5					
2.	Розвиток сексуальності в онтогенезі	2			2	7					
3.	Міжстатеві сексуальні стосунки					10					
4.	Сімейні дисгармонії	2			2	8					
5.	Сексуальна поведінка	1			1	5					
6.	Сексуальні розлади	2			2	6					
Форма контролю: залік											
Разом:		9			9	41					

IV. Зміст дисципліни

НАЗВА МОДУЛІВ, ТЕМ ТА ЇХ ЗМІСТ	Кількість годин	
	Всього	в т.ч. лекції
Змістовий модуль 1.		
Психологічні особливості сексуальності особистості	2	
<p><i>Тема 1. Основи психології сексуальності</i> Предмет, об'єкт психології сексуальності. Історія становлення психології сексуальності первісних людей, у Стародавніх (Греції, Римі, Китаї, Індії), епоху Середньовіччя, Відродження, Нового часу і до ХХ століття. Розвиток вітчизняних досліджень сексуальності. Взаємозв'язок психології сексуальності з іншими науками.</p>		
<p><i>Тема 2. Розвиток сексуальності в онтогенезі</i> Біологічні, психологічні, психофізіологічні особливості розвитку сексуальності в онтогенезі: 1. Парапубертатний період. 2. Передпубертатний період. 3. Пубертатний період. 4. Період статевої зрілості. 5. Інволюційний період. Рекомендації щодо розвитку сексуальності в онтогенезі <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p>	2	
<p><i>Тема 3. Міжстатеві сексуальні стосунки</i> Фізіологічні, генетичні та психологічні відмінності між чоловіком та жінкою. Шлюбні стосунки. Психологічна сумісність партнерів. Розлучення. Цивільні шлюби: за та проти. Рекомендації щодо збереження повноцінних та гармонійних шлюбних стосунків.</p>		
<p><i>Тема 4. Сімейні дисгармонії</i> Сучасний стан сімейних дисгармоній в Україні: причини, види, форми, динаміка перебігу. Характеристика міжособистісних стосунків партнерів. Особливості застосування сімейної психотерапії та специфічної сексуальної терапії.</p>	2	
<p><i>Тема 5. Сексуальна поведінка</i> Основи сексуальної поведінки: потяг, темперамент, бажання. Типові та нетипові форми статевого життя особистості. Сексуальні відхилення. Сексуальні злочини: причини та динаміка розвитку в Україні.</p>	1	
<p><i>Тема 6. Сексуальні розлади</i> Сексуальні розлади: біологічні, психологічні, соціальні та культурні причини виникнення та перебігу. Особливості сексуальних розладів у чоловіків та жінок. Статева ідентифікація та її форми прояву.</p>	2	

V. КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

5.1.Форми і методи поточного контролю.

Тестові завдання (див. дод.1)

5.2.Форми і методи підсумкового контролю.

Перелік питань з дисципліни до заліку:

1. Анатомо-фізіологічні основи сексуальності людини.
2. Доісторичний етап вивчення сексуальності.
3. Етичні особливості досліджень сексуальності.
4. Закоханість і кохання.
5. Інволюційний період (від 55 років).
6. Методи психологічного дослідження сексуальності.
7. Міждисциплінарні зв'язки психології сексуальності.
8. Міжстатеві психологічні відмінності.
9. Міжстатеві сексуальні стосунки.
10. Нагромадження досексологічних знань із психології сексуальності.
11. Нетипова сексуальна поведінка.
12. Норма сексуального життя.
13. Основні форми статевого життя людини.

14. Особливості сексуальності у Давньому Римі.
 15. Пара пубертатний період (від народження до 6-7 років).
 16. Період статевої зрілості (18-55 років).
 17. Питання сексуальності в культурі мусульманських народів.
 18. Питання сексуальності у культурі давніх слов'ян.
 19. Погляди на сексуальність у часи Відродження та Реформації.
 20. Порушення сексуального життя чоловіка.
 21. Предмет психології сексуальності.
 22. Психологічна сумісність партнерів.
 23. Психологічні аспекти сексуальності у пубертатному періоді.
 24. Психологічні особливості сексуальності в період ранньої зрілості (20-40 років).
 25. Психологічні особливості сексуальності в середньому віці (40-55 років).
 26. Психологічні фактори сексуальних розладів.
 27. Психологія сексуальності як наука.
 28. Психосоціальний розвиток дитини за Е. Еріксоном.
 29. Психосоціальний розвиток за Е. Еріксоном.
 30. Психосоціальний розвиток особистості у період статевої зрілості за Е. Еріксоном.
 31. Психосоціальний розвиток особистості у пубертатному періоді за Е. Еріксоном.
 32. Розвиток вітчизняних досліджень сексуальності.
 33. Розвиток сексуальності в юнацькі роки (18-20 років).
 34. Розвиток сексуальності протягом життя.
 35. Розвиток шлюбних стосунків.
 36. Розлучення.
 37. Розуміння сексуальності у Давній Греції.
 38. Сексуальна поведінка.
 39. Сексуальні злочини і їх види.
 40. Сексуальні розлади та їх терапія.
 41. Сексуальність у давньоіндійській культурі.
 42. Сексуальність у давньокитайській культурі.
 43. Сексуальність у європейському Середньовіччі.
 44. Сексуальність у ранньому дитинстві.
 45. Сімейні дисгармонії.
 46. Соціокультурні фактори сексуальних розладів.
 47. Спостереження і накопичення знань із проблем сексуальності.
 48. Статева ідентифікація дитини в парапубертатному періоді.
 49. Статеве виховання дитини у передпубертатному періоді.
 50. Статеве дозрівання дівчат.
 51. Статеве дозрівання хлопчиків.
 52. Статевий потяг і статеве бажання.
 53. Статевий темперамент.
 54. Стать людини та особливості її формування.
 55. Сутність та особливості сексуальної поведінки.
 56. Формування і розвиток знань із психології сексуальності.
 57. Формування сексологічних знань із психології сексуальності.
 58. Цивільні шлюби.
 59. Шлюбний потенціал.
 60. Шлюбні стосунки.
- 5.3. Критерії оцінювання знань студентів.
1. Грамотність використання термінологічного апарату.
 2. Логічність викладу матеріалу.
 3. Обізнаність з науковою літературою за темою.
 4. Повнота висвітлення матеріалу у виступі.
 5. Творчі здібності до розкриття теми, висвітлення проблеми при виконанні практичних завдань.

Вид роботи	Форми звітності	Бали
II семестр		
Виступи на заняттях	Виступи, опрацювання літератури.	20
Робота на заняттях	Представлення презентацій	10
Виконання творчого завдання	Аналіз літератури та	10

	письмове оформлення роботи	
МКР№ 1	Відповіді на питання модульного контролю	20
	Всього:	60

ПОРЯДОК ПЕРЕВЕДЕННЯ РЕЙТИНГОВИХ ПОКАЗНИКІВ УСПІШНОСТІ У ЄВРОПЕЙСЬКІ ОЦІНКИ ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Значення оцінки	Оцінка за шкалою ECTS	Залік
1 – 34	«незадовільно»	(з обов'язковим повторним вивченням курсу)	F	не зараховано
35 – 59	«незадовільно»	(з можливістю повторного складання)	FX	
60 – 68	«достатньо»	Мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	E	зараховано
69-74	«задовільно»	Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	D	
75 – 81	«добре»	В цілому добрий рівень знань(умінь) з незначною кількістю помилок	C	
82-89	«дуже добре»	Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	B	
90 – 100	«відмінно»	Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	A	

VII. ОСНОВНІ Й ДОПОМІЖНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ КУРСУ

Базова

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності. – Одеса: СМІЛ, 2005. – 198 с.
2. Асанова Н. К. Жестокое обращение с детьми: основные методологические, практические и правовые аспекты // Руководство по предупреждению насилия над детьми / Под ред. Н. К. Асановой. – М.: Гуманитарный издательский центр «ВЛАДОС», 1997. С. 16–45.
3. Бенеш Л. Психологическая природа мужского насилия // Вестник психосоциальной и коррекционно-реабилитационной работы. 1995. № 3.
4. Брутман В. И., Ениколопов С. Н., Радионова М. С. Нежелательная беременность у жертв сексуального насилия (психолого-психиатрические аспекты проблемы) // Вопросы психологии. 1995. № 1. С. 33–40.
5. Буянов М. И. Ребенок из неблагополучной семьи: записки детского психиатра. – М.: Просвещение, 1988. – 207 с.
6. Данилова О. Л. Психология восприятия насилия: культурный и гендерный аспекты // Практикум по гендерной психологии / Под ред. И. С. Клециной. – СПб.: Питер, 2003. С. 388–403.
7. Діденко С., Козлова О. Психологія сексуальності – К.: Академвидав, 2009. – 304 с.

Додаткова література:

1. Адлер А. Любовные отношения и их нарушения // Очерки по индивидуальной психологии / http://psychol.ras.ru/ippp_pfr/j3p/20010410/20010410a/htm

2. *Горошко Е.И., Холод А.М.* Антропоцентризм експресивної стилістики транссексуалів: Матеріали конференції - Ростов-н/Д, 1995. С 24-26.

3. *Завілянський, В.М. Блейхер, И.В., Крук, Л. И., Завілянська.* Справочник по сексології - 2-е изд., перераб. и доп. -К.: Выща школа, 1989. - 311 с.

4. *Здравомыслова Е., Темкина А.* Анализ нарратива: возможности реконструкции сексуальной идентичности // В поисках сексуальности: Сборник статей / Под ред. Е. Здравомысловой и А. Темкиной. – СПб.: Изд-во Д. Буланин. 2002. – С. 549-558.

5. *Крафт-Эбинг Р. фон.* Половая психопатия, с обращением особого внимания на извращение полового чувства. Пер. с нем. – М.: Республика, 1996. – 591 с.

6. *Крафт-Эбинг Р.* Сексуальные катастрофы. – Минск, 1994.

7. *Мастерс У., Джонсон В., Колодни Р.* Основы сексологии. – М., 1998.

8. *Общая сексопатология. Руководство для врачей / Под ред. Г.С. Васильченко.* – М.: Медицина, 2005. – 512 с.

9. *Ревениторф Д.* Расстройства отношений и сексуальные расстройства / Клиническая психология // Под ред. Ф. Пере. – СПб., 2004. – С. 1220–1255.

Интернет-ресурси:

1. <http://www.myword.ru>

2. <http://westudents.com.ua/knigi/531-psihologiya-seksualnost-ddenko-sv.htm>

Додаток 1

Тестові завдання

1. Через, що реалізується сексуальність людини?

- А) сексуальну поведінку;
- Б) активність;
- В) сексуальні потреби.

2. Що таке сексуальна поведінка?

- А) є складовою для встановлення стосунків між партнерами, отримання приємних відчуттів, підтримання почуття особистої гідності та особистого здоров'я;
- Б) поведінка, яка спрямована на стимуляцію сексуального збудження або розширення сексуальної активності через зміни сексуальних реакцій та підвищення сексуальної чутливості;
- В) це поведінка, яка передбачає активність, певну систему дій у задоволенні сексуальних потреб.

3. Що є передумовою сексуальної поведінки?

- А) особисте здоров'я;
- Б) особиста гідність;
- В) статева репродукція.

4. На що спрямована сексуальна поведінка?

- А) на отримання приємних відчуттів;
- Б) на самозадоволення;
- В) на збудження.

5. Що відіграє важливу роль у становленні та розвитку сексуальної поведінки?

- А) умови формування поведінкових стереотипів;
- Б) стимулювання оргазму;
- В) задоволення сексуальних потреб.

6. Які компоненти має сексуальна поведінка?

- А) мотиваційні;
- Б) рушійні;
- В) як рушійні так і мотиваційні.

7. Чи впливають гормони на сексуальну поведінку?

- А) так;
- Б) ні.

8. Скільки рівнів мотиваційних компонентів сексуальної поведінки?

- А) один;
- Б) два;
- В) два та більше.

9. Чи подібна сексуальна поведінка людини до поведінки тварин?

- А) подібна;
- Б) подібна перед і в момент спарювання;
- В) подібна тільки в момент спарювання.

10. Якими факторами обумовленні норми сексуальної поведінки?

- А) особистісними;
- Б) соціальними;
- В) вище перерахованими.

**Навчально-методична картка курсу «Психологія сексуальності» (VIII семестр)
Всього: 51 год. Індивідуальна робота: 9 год. Самостійна робота: 41 год. Залік: 1 год.**

Примітка: Індивідуальна робота проводиться в аудиторіях, в разі оголошення карантину – на онлайн платформі (moodle, google meet).

	I	II	III	IV	V
Модулі	I модуль				
Індивідуальна робота (год.)	2	2	2	1	2
Дати	10.02	17.02	24.02	03.03	10.03
Теми	Основи психології сексуальності	Розвиток сексуальності в онтогенезі	Сімейні дисгармонії	Сексуальна поведінка	Сексуальні розлади
Самостійна робота	Підготовка та представлення творчої роботи, перегляд рекомендованих фільмів, опрацювання рекомендованої літератури, підготовка до дискусій та модульних контролів.				
Поточний контроль	Виконання творчого завдання, участь в дискусіях та обговоренні творчих завдань.				
Підсумковий контроль	Залік				